

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 17 februari 1933 kl. 1 e. m.

*Konstitutionsutskottets memorial, med uppgift å vilande förslag till
ändringar i grundlagarna.*

Till grundlagsenlig behandling får utskottet härmed för riksdagen anmäla följande under sistförflutna fyraårsperiod jämlikt § 64 riksdagsordningen såsom vilande antagna förslag till ändringar i rikets grundlagar.

Utskottet har funnit lämpligt uppdelat de vilande grundlagsförslagen i två huvudgrupper, **A** och **B**, gruppen **A** omfattande de förslag, vilka lära kunna antagas och träda i kraft omedelbart, samt gruppen **B** omfattande övriga förslag, vilka, därest de godkännas, dock ej lära kunna tillämpas under nu pågående riksdag, och vari besluten förty icke lära böra expedieras förr än vid tidpunkt närmare riksdagens slut.

Förslag

till ändringar i grundlagarna, hänskjutna till grundlagsenlig behandling vid nu pågående riksdag:

A.

- 1) angående ändrad lydelse av §§ 12, 23, 38 mom. 1 och 50 riksdagsordningen.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

§ 12.

§ 12.

Ledamot av första kammaren, som icke är bosatt å ort där riksdag hålles, åtnjuter av statsmedel ersättning för resekostnad till och från riksdagen samt i dagtraktamente under riksdagen trettio två riksdaler, vilket dagtraktamente dock ej må överstiga sammanlagt fyratusen femhundra riksdaler. Ledamot, som under lagtima riksdag efter beviljad ledighet besöker hemorten, äge att av statsmedel undfå ersättning för därav föranledd resekostnad, dock högst för två resor fram och åter.

Ledamot. av första kammaren, som är bosatt å ort där riksdag hålles, undfår i dagtraktamente tjugufyra riks-

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

daler, vilket dagtraktamente dock ej må överstiga sammanlagt tretusen fyrahundra riksdaler.

Den ledamot av kammaren, som icke i rätt tid vid riksdagen sig inställer, skall för varje dag han utebliver vara förlustig det honom enligt föregående moment tillkommande dagtraktamente.

Vill ledamot av kammaren befattningen sig avsäga, äger han det göra vid valtillfället eller sedermera, mellan riksdagar, hos Konungens befallningshavande.

§ 23.

Ledamot av andra kammaren åtnjuter av statsmedel resekostnadsersättning samt arvode eller dagtraktamente, enligt vad i 12 § är i fråga om första kammaren stadgat.

Den ledamot av kammaren, som icke i rätt tid vid riksdagen sig inställer, skall för varje dag han utebliver vara förlustig det honom enligt föregående moment tillkommande dagtraktamente.

Vill ledamot av första kammaren befattningen sig avsäga, äger han det göra vid valtillfället eller sedermera, mellan riksdagar, hos Konungens befallningshavande.

c. Gemensamma bestämmelser.

§ 23.

1. Ledamot av riksdagen äger av statsmedel åtnjuta arvode och reseersättning under de villkor och i enlighet med de särskilda föreskrifter, som meddelas i en av Konungen och riksdagen samfällt beslutad stadga om ersättnings utgående för riksdagsmannauppdragets fullgörande.

2. För lagtima riksdag, som ej enligt § 5 upplöses, innan den varit fyra månader tillsammans, så ock för sådant senare sammanträde av lagtima riksdag, som i § 5 avses, utgår till ledamot av riksdagen, som är bosatt å ort där riksdagen hålles, arvode med tre tusen kronor samt till annan riksdagens ledamot arvode med fyra tusen kronor.

Vid urtima riksdag utgår till ledamot av riksdagen för den tid riksdagen är samlad arvode med ett belopp motsvarande, för månad räknat, en fjärdedel av det för lagtima riksdag utgående arvodet, dock högst med nämnda arvodes hela belopp.

3. Ledamot av riksdagen åtnjuter ersättning för resa till och från riks-

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

dagen. Besöker ledamot under lagtima riksdag efter beviljad ledighet hemorten, äger han jämväl undfå ersättning för därav föranledd resekostnad, dock högst för fem resor fram och åter.

c. Gemensamma bestämmelser.

§ 24.

Rösträtt må — — — är röstberättigad.

§ 38.

1. Konstitutionsutskottet tillkommer att granska rikets grundlagar, vallagen, stadgan om val av talmän och vice talmän i riksdagens kamrar, stadgan om val till riksdagens utskott ävensom de reglementariska föreskrifter, vilka riksdagen jämlikt § 78 äger fastställa, samt att hos riksdagen föreslå de ändringar däruti, dem utskottet anser högst nödiga eller nyttiga och möjliga att verkställa, så ock att meddela utlåtande över de från kamrarna till utskottet hänvisade grundlags- och vallagsfrågor samt frågor rörande omförmälda stadgar och föreskrifter.

§ 24.

Rösträtt må — — — är röstberättigad.

§ 38.

1. Konstitutionsutskottet tillkommer att granska rikets grundlagar, vallagen, stadgan om ersättnings utgående för riksdagsmannaupdragets fullgörande, stadgan om val av talmän och vice talmän i riksdagens kamrar, stadgan om val till riksdagens utskott ävensom de reglementariska föreskrifter, vilka riksdagen jämlikt § 78 äger fastställa, samt att hos riksdagen föreslå de ändringar däruti, dem utskottet anser högst nödiga eller nyttiga och möjliga att verkställa, så ock att meddela utlåtande över de från kamrarna till utskottet hänvisade grundlags- och vallagsfrågor samt frågor rörande omförmälda stadgar och föreskrifter.

§ 50.

Den i — — — sina befattningar.

Suppleant må — — — nämndens sammanträden.

Konungen sammankallar — — — förordnar Konungen.

Skulle minst — — — nämnden sammankallad.

Ledamot av nämnden åtnjute ej någon ersättning under den tid riksdagen är samlad. För inställelse vid

§ 50.

Den i — — — sina befattningar.

Suppleant må — — — nämndens sammanträden.

Konungen sammankallar — — — förordnar Konungen.

Skulle minst — — — nämnden sammankallad.

Ledamot av nämnden åtnjute ej någon ersättning under den tid riksdagen är samlad. För inställelse vid

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

sammanträde, då riksdagen ej är sam-
lad, utgår ersättning enligt de i 12 och
23 §§ bestämda grunder.

sammanträde, då riksdagen ej är sam-
lad, utgår ersättning enligt de i § 23
för *urtima riksdag* bestämda grunder.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 23 år 1932.

Första kammarens protokoll den 18 maj 1932.

Andra kammarens protokoll den 18 maj 1932.

Anmärkning: Jfr nedan under 3) beträffande § 38 riksdagsordningen och un-
der 2) beträffande § 50 riksdagsordningen.

2) angående ändrad lydelse av § 50 riksdagsordningen.

§ 50.

Den i — — — sina befattningar.

*Suppleant må ej inträda såsom le-
damot i annat fall än då ledighet i
nämnden inträffat.* Beträffande den
ordning, som vid inträde skall iakttas
mellan suppleanterna, gälla ena-
handa bestämmelser som i fråga om
suppleants inträde i utskott. Ej må
den, som är suppleant, övervara näm-
dens sammanträden.

Konungen sammankallar — — —
förordnar Konungen.

Skulle minst — — — nämnden
sammankallad.

Ledamot av — — — bestämda
grunder.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 25 år 1930.

Första kammarens protokoll den 30 april 1930.

Andra kammarens protokoll den 30 april 1930.

Anmärkning: Antager riksdagen såväl det ovan under 1) som det under före-
varande punkt 2) upptagna förslaget till ändrad lydelse av § 50 riksdagsordningen
och godkänner Konungen båda besluten, kommer paragrafen att erhålla följande
lydelse.

§ 50.

Den i — — — — — sina befattningar.

Inträffar ledighet i nämnden, inträde suppleant såsom ledamot i den avgångnes
ställe. Har ledamot hos Konungen anmält förfall, må suppleant kallas att i den

§ 50.

Den i — — — sina befattningar.

*Inträffar ledighet i nämnden, inträ-
de suppleant såsom ledamot i den av-
gångnes ställe. Har ledamot hos Ko-
nungen anmält förfall, må suppleant
kallas att i den frånvarandes ställe
tjänstgöra i nämnden.* Beträffande
den ordning, som vid inträde skall
iakttagas mellan suppleanterna, gälla
enahanda bestämmelser som i fråga om
suppleants inträde i utskott. Ej må
den, som är suppleant, *i annat fall än
här ovan sägs* övervara nämndens sam-
manträden.

Konungen sammankallar — — —
förordnar Konungen.

Skulle minst — — — nämnden sam-
mankallad.

Ledamot av — — — bestämda
grunder.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

frånvarandes ställe tjänstgöra i nämnden. Beträffande den ordning, som vid inträde skall iakttas mellan suppleanterna, gälla enahanda bestämmelser som i fråga om suppleants inträde i utskott. Ej må den, som är suppleant, i annat fall än här ovan sägs öfvervara nämndens sammanträden.

Konungen sammankallar — — — — förordnar Konungen.

Skulle minst — — — — nämnden sammankallad.

Ledamot av nämnden åtnjute ej någon ersättning under den tid riksdagen är samlad. För inställelse vid sammanträde, då riksdagen ej är samlad, utgår ersättning enligt de i § 23 för urtima riksdag bestämda grunder.

3) angående ändrad lydelse av § 38 mom. 5 riksdagsordningen och § 2 4:o tryckfrihetsförordningen.

Riksdagsordningen.

§ 38.

§ 38.

5. I den mån utskottet, med hänsyn till rikets säkerhet eller andra av förhållandet till främmande makt betingade, synnerligen viktiga skäl, finner i visst ämne meddelade upplysningar böra hemliga hållas, vare utskottets ledamöter till tystnadsplikt förbundna. Ledamot eller suppleant skall första gången han är närvarande vid sammanträde med utskottet afgiva försäkran om tystnadspliktens iakttagande.

Tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

§ 2.

4:o. I grund — — — som helst.

Vid föregående — — — ovägerligen iakttagas:

Att protokoll, hållna hos Konungen i ministeriella ärenden och kommandomål, eller statsrådets protokoll och handlingar, eller riksståndens, eller utrikesnämndens, eller konstitutionsutskottets, rörande statsrådet, eller banko- och riksgäldsverkens, eller banko- och statsutskottens, eller revisorers över banko- och riksgäldsverken, rörande samma verks hemliga

4:o. I grund — — — som helst.

Vid föregående — — — ovägerligen iakttagas:

Att protokoll, hållna hos Konungen i ministeriella ärenden och kommandomål, eller statsrådets protokoll och handlingar, eller riksståndens, eller utrikesnämndens, eller konstitutionsutskottets, rörande statsrådet eller rörande upplysningar, som prövats böra hemliga hållas, eller banko- och riksgäldsverkens, eller banko- och statsutskottens, eller revisorers över

*(Nuvarande lydelse:)**(Föreslagen lydelse:)*

ärenden, icke kunna före femtio år efter protokollets eller handlingens datum till tryckning fordras, eller, utan vederbörandes tillstånd, utbekommas. Utgivnas sådana — — — icke uppenbara.

banko- och riksgäldsverken, rörande samma verks hemliga ärenden, icke kunna före femtio år efter protokollets eller handlingens datum till tryckning fordras, eller, utan vederbörandes tillstånd, utbekommas. Utgivnas sådana — — — icke uppenbara.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets memorial nr 33 år 1932.

Första kammarens protokoll den 6 juni 1932.

Andra kammarens protokoll den 6 juni 1932.

Anmärkning: Antager riksdagen såväl det ovan under 1) som det under förevarande punkt 3) upptagna förslaget till ändrad lydelse av § 38 riksdagsordningen och godkänner Konungen båda besluten, kommer paragrafen att erhålla följande lydelse:

§ 38.

1. Konstitutionsutskottet tillkommer att granska rikets grundlagar, vallagen, stadgan om ersättnings utgående för riksdagsmannauppgifternas fullgörande, stadgan om val av talmän och vice talmän i riksdagens kamrar, stadgan om val till riksdagens utskott ävensom de reglementariska föreskrifter, vilka riksdagen jämlikt § 78 äger fastställa, samt att hos riksdagen föreslå de ändringar däruti, dem utskottet anser högst nödiga eller nyttiga och möjliga att verkställa, så ock att meddela utlåtande över de från kamrarna till utskottet hänvisade grundlags- och vallagsfrågor samt frågor rörande omförmälda stadgar och föreskrifter.

2. Utskottet skall — — — — sådana ämnen.

3. Utskottet åligger — — — — regeringsformen stadgat.

4. Utskottet tillkommer — — — — vägrar proposition.

5. I den mån utskottet, med hänsyn till rikets säkerhet eller andra av förhållandet till främmande makt betingade, synnerligen viktiga skäl, finner i visst ämne meddelade upplysningar böra hemliga hållas, vare utskottets ledamöter till tystnadsplikt förbundna. Ledamot eller suppleant skall första gången han är närvarande vid sammanträde med utskottet avgiva försäkran om tystnadspliktens iakttagande.

Jfr nedan under 4) beträffande § 2 4:o tryckfrihetsförordningen.

4) angående ändrad lydelse av § 2 4:o tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

§ 2.

4:o. I grund — — — som helst.

Vid föregående tillåtelse skola följande undantag ovägerligen iakttagas:

Att protokoll, — — — icke uppenbara.

4:o. I grund — — — som helst.

Vid föregående tillåtelse skola följande undantag ovägerligen iakttagas:

Att protokoll, — — — icke uppenbara.

(Nuvarande lydelse:)

Att ej — — — femtio riksdaler.
Att mobiliseringsplaner — — —
skriften konfiskeras.

Att, där — — — skriften konfiskeras.

Att, då — — — sexton skillingar.

Att, i — — — femtio riksdaler.
Det skall — — — sexton skillingar.

Att protokoll — — — sexton skillingar.

Att ingen — — — sexton skillingar.

Att läkares — — — sexton skillingar.

Att handlingar — — — sexton skillingar.

Att till — — — sexton skillingar.

Att utdrag — — — femtio riksdaler.

Att till — — — trehundra riksdaler.

Att uppgifter — — — femtio riksdaler.

Att för — — — trehundra riksdaler.

Att följande *brev och handlingar*, nämligen:

från bankinspektionen till bank avlåtna ämbetsbrev, de handlingar, varå desamma grundas, och svarsskrivelser å sådana ämbetsbrev, samtliga i vad de röra enskildas förhållanden till bank,

från tillsynsmyndigheten över fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet till vederbörande yrkesutövare avlåtna ämbetsbrev, de handlingar, varå desamma grundas, och svarsskrivelser å sådana ämbetsbrev,

(Föreslagen lydelse:)

Att ej — — — femtio riksdaler.

Att mobiliseringsplaner — — — skriften konfiskeras.

Att, där — — — skriften konfiskeras.

Att, då — — — sexton skillingar.

Att, i — — — femtio riksdaler.
Det skall — — — sexton skillingar.

Att protokoll — — — sexton skillingar.

Att ingen — — — sexton skillingar.

Att läkares — — — sexton skillingar.

Att handlingar — — — sexton skillingar.

Att till — — — sexton skillingar.

Att utdrag — — — femtio riksdaler.

Att till — — — trehundra riksdaler.

Att uppgifter — — — femtio riksdaler.

Att för — — — trehundra riksdaler.

Att följande handlingar, nämligen:

till tillsynsmyndighet över banker, sparbanker och försäkringsanstalter inkomna handlingar, därifrån utgångna skrivelser samt där förda protokoll och anteckningar, samtliga i vad de röra enskildas förhållanden till bank, sparbank eller försäkringsanstalt,

till tillsynsmyndigheten över fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet inkomna handlingar, därifrån utgångna skrivelser samt där förda protokoll och anteckningar, samtliga i vad de röra vederbörande yrkesut-

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

samtliga i vad de röra *sagda* yrkes-
utövarers enskilda affärer eller andra
personers ekonomiska förhållanden,

icke må utlämnas, förrän femton år
från *brevets eller* handlingens datum
förflutit. Den häremot bryter, så
ock den, som i tryck offentliggör
dylik handling, vilken obehörigen ut-
lämnats, böte femtio riksdaler.

Att ansökning — — — femtio riks-
daler.

Att i — — — skriften konfiske-
ras.

Att av — — — skriften konfiske-
ras.

Att handlingar — — — skriften
konfiskeras.

Att sådant, — — — själva huvud-
saken.

I övrigt — — — stadgat är.

övarers enskilda affärer eller andra
personers ekonomiska förhållanden,

icke må utlämnas, förrän femton
år förflutit från handlingens datum,
därest icke vederbörande tillsynsmyndighet för fullgörande av sin uppgift så prövar nödigt. Den häremot bryter, så ock den, som i tryck offentliggör dylik handling, vilken obehörigen utlämnats, böte femtio riksdaler.

Att ansökning — — — femtio
riksdaler.

Att i — — — skriften konfiske-
ras.

Att av — — — skriften konfiske-
ras.

Att handlingar — — — skriften
konfiskeras.

Att sådant, — — — själva huvud-
saken.

I övrigt — — — stadgat är.

Hänvisning: Kungl. Maj:ts proposition nr 196 till 1932 års riksdag.

Konstitutionsutskottets utlåtande nr 30 år 1932.

Första kammarens protokoll den 28 maj 1932.

Andra kammarens protokoll den 28 maj 1932.

Anmärkning: Antager riksdagen såväl det ovan under 3) som det under förevarande punkt 4) upptagna, av Kungl. Maj:t föreslagna och av riksdagen i oförändrad form såsom vilande antagna förslaget till ändrad lydelse av § 2 4:o tryckfrihetsförfordningen, och godkänner Konungen det förra beslutet, kommer paragrafen därefter att erhålla följande lydelse:

§ 2.

4:o. I grund — — — — — som helst.

Vid föregående tillåtelse skola följande undantag ovägerligen iakttagas:

Att protokoll, hållna hos Konungen i ministeriella ärenden och kommandomål, eller statsrådets protokoll och handlingar, eller riksständens, eller utrikesnämndens, eller konstitutionsutskottets, rörande statsrådet eller rörande upplysningar, som prövats böra hemliga hållas, eller banko- och riksgäldsverkens, eller banko- och statsutskottens, eller revisorers över banko- och riksgäldsverken, rörande samma verks hemliga ärenden, icke kunna före femtio år efter protokollets eller handlingens datum till tryckning fordras, eller, utan vederbörandes tillstånd, utbekommas. Utgivnas sådana — — — — — icke uppenbara.

Bihang till riksdagens protokoll 1933. 5 saml. Nr 3—4.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Att ej — — — — — femtio riksdaler.
 Att mobiliseringsplaner — — — — — skriften konfiskeras.
 att, där — — — — — skriften konfiskeras.
 Att, då — — — — — sexton skillingar.
 Att, i — — — — — femtio riksdaler.
 Det skall — — — — — sexton skillingar.
 Att protokoll — — — — — sexton skillingar.
 Att ingen — — — — — sexton skillingar.
 Att läkares — — — — — sexton skillingar.
 Att handlingar — — — — — sexton skillingar.
 Att till — — — — — sexton skillingar.
 Att utdrag — — — — — femtio riksdaler.
 Att till — — — — — trehundra riksdaler.
 Att uppgifter — — — — — femtio riksdaler.
 Att för — — — — — trehundra riksdaler.
 Att följande handlingar, nämligen:
 till tillsynsmyndighet över banker, sparbanker och försäkringsanstalter inkomna handlingar, därifrån utgångna skrivelser samt där förda protokoll och anteckningar, samtliga i vad de röra enskildas förhållanden till bank, sparbank eller försäkringsanstalt,
 till tillsynsmyndigheten över fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet inkomna handlingar, därifrån utgångna skrivelser samt där förda protokoll och anteckningar, samtliga i vad de röra vederbörande yrkesutövares enskilda affärer eller andra personers ekonomiska förhållanden,
 icke må utlämnas, förrän femton år förflutit från handlingens datum, därest icke vederbörande tillsynsmyndighet för fullgörande av sin uppgift så prövar nödigt. Den häremot bryter, så ock den, som i tryck offentliggör dylik handling, vilken obehörigen utlämnats, böte femtio riksdaler.
 Att ansökning — — — — — femtio riksdaler.
 Att i — — — — — skriften konfiskeras.
 Att av — — — — — skriften konfiskeras.
 Att handlingar — — — — — skriften konfiskeras.
 Att sådant, — — — — — själva huvudsaken.
 I övrigt — — — — — stadgat är.

5) angående ändrad lydelse av § 9 riksdagsordningen.

§ 9.

Till ledamöter i första kammaren kunna endast väljas män och kvinnor, som uppnått *tre*ttiofem års ålder samt äga och minst tre år näst före valet ägt fastighet till tazeringsvärde, ej understigande femtiotusen riksdaler, eller ock till staten skatta samt under tid, som nyss är sagd, skattat för minst tre tusen riksdaler årlig inkomst. Kommer riksdagsman, efter det han vald blivit, i den ställning, att han ej

§ 9.

Till ledamöter i första kammaren kunna endast väljas i *kommunernas allmänna angelägenheter röstberättigade* män och kvinnor, som uppnått 35 års ålder. Kommer riksdagsman, efter det han *blivit vald*, i den ställning, att han ej längre skulle varit valbar till ledamot i kammaren, frånträder han sin befattning.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

längre skulle varit valbar till ledamot i kammaren, frånträder han sin befattning.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 20 år 1929.
Första kammarens protokoll den 25 maj 1929.
Andra kammarens protokoll den 25 maj 1929.

6) angående ändrad lydelse av § 51 regeringsformen.

§ 51.

I de fall, då Konungen eller regenten eller statsrådet sammankallar riksdagen, fastställles tiden för dess sammanträde *efter sjunde och inom* tjugonde dagen från den, då kallelsen blivit uti allmänna tidningarna kungjord.

§ 51.

I de fall, då Konungen eller regenten eller statsrådet sammankallar riksdagen, fastställles tiden för dess sammanträde *tidigast till andra och sist till* tjugonde dagen från den, då kallelsen blivit uti allmänna tidningarna kungjord.

Hänvisning: Kungl. Maj:ts proposition nr 103 till 1932 års riksdag.
Konstitutionsutskottets utlåtande nr 11 år 1932.
Första kammarens protokoll den 9 april 1932.
Andra kammarens protokoll den 6 april 1932.

Anmärkning: Det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till ändrad lydelse av § 51 riksdagsordningen har av riksdagen i oförändrad form antagits såsom vilande.

7) angående ändrad lydelse av § 7 riksdagsordningen.

§ 7.

1. Valkretsarna indelas — — — fastställles i vallagen.

2. Varje år — — — stadgas i vallagen.

3. Har Konungen — — — valkretsen tillhör.

4. *Har i en valkrets riksdagsman avgått före åttaårsperiodens slut, och är ej annan valkrets, till följd av ny bestämmeelse om riksdagsmännens antal för de särskilda valkretsarna, berättigad till den lediga platsen, fyllles ledigheten på sätt i vallagen sägs. Skall ledigheten fyllas genom nytt val, verkställles sådant för den återstående tiden.*

§ 7.

1. Valkretsarna indelas — — — fastställles i vallagen.

2. Varje år — — — stadgas i vallagen.

3. Har Konungen — — — valkretsen tillhör.

4. *Har i en valkrets riksdagsman avgått före åttaårsperiodens slut, eller skall plats, när åttaårsperioden för en valkrets tilländalupit, övergå från denna till valkrets inom annan grupp, besättes platsen på sätt i vallagen stadgas för tiden intill utgången av den åttaårsperiod, för vilken val senast hållits i den till platsen berättigade valkretsen; dock att, där platsen redan*

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

5. Skall plats, när åttårsperioden för en valkrets tilländalupit, övergå från denna till valkrets inom annan grupp, varde under åttonde året av sagda period, å tid, som i 2 mom. sägs, inom sistnämnda valkrets nytt val anställt för det eller de år, som återstå av löpande åttårsperiod för samma valkrets.

är tillsatt för tid efter löpande året, besättandet skall ske allenast för tiden till årets slut.

6. Har i en valkrets riksdagsman avgått före åttårsperiodens slut, och är annan valkrets berättigad till den lediga platsen, varde i sistnämnda valkrets nytt val anställt för tid, som i 3 mom. avses; dock att, där platsen jämlikt 2 eller 5 mom. redan är tillsatt för tid efter löpande året, det val, som för ledighetens fyllande hålles, skall gälla allenast till årets slut.

Hänvisning: Kungl. Maj:ts proposition nr 104 till 1932 års riksdag.

Konstitutionsutskottets utlåtande nr 15 år 1932.

Första kammarens protokoll den 9 april 1932.

Andra kammarens protokoll den 6 april 1932.

Anmärkning: Det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till ändrad lydelse av § 7 riksdagsordningen har av riksdagen i oförändrad form antagits såsom vilande.

8) angående ändrad lydelse av § 5 6:o tryckfrihetsförordningen.

§ 5.

§ 5.

6:o. Förbrytelser emot denna lag upptagas vid rådstuvurätten i den stad, där skrift, som föranlett åtal, blivit tryckt, eller, om den blivit tryckt å ort, som lyder under landsrätt, vid rådstuvurätten i den stad, där länets styrelse har sitt säte. Stämningstid vare åtta dagar. Uppstår fråga om boktryckares eller författares av en tryckt skrift tilltalande eller hörande, böra han eller de vid rätten personligen till svars stånda, men åtnjute i övrigt

6:o. Förbrytelser emot denna lag upptagas vid rådstuvurätten i den stad, där skrift, som föranlett åtal, blivit tryckt, eller, om den blivit tryckt å ort, som lyder under landsrätt, vid rådstuvurätten i den stad, där länets styrelse har sitt säte. Stämningstid vare åtta dagar. Uppstår fråga om boktryckares eller författares av en tryckt skrift tilltalande eller hörande, åtnjute han eller de deras rättegångsförmåner, enligt allmän lag och sär-

*(Nuvarande lydelse:)**(Föreslagen lydelse:)*

deras rättegångsförmåner, enligt allmän lag och särskilda författningar, uti allt vad genom detta förordnande icke uttryckligen annorlunda stadgat är.

skilda författningar, uti allt vad genom detta förordnande icke uttryckligen annorlunda stadgat är.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 18 år 1932.
Första kammarens protokoll den 23 april 1932.
Andra kammarens protokoll den 23 april 1932.

9) angående ändrad lydelse av § 60 regeringsformen.

§ 60.

§ 60.

Till bevillningar räknas tull- och accismedlen, *postmedlen*, chartae-sigillataeavgiften, husbehovsbrännerimedlen samt vad varje riksdag dessutom särskilt såsom bevillning sig åtager. Ej må några allmänna avgifter, av vad namn och beskaffenhet som helst, utan riksdagens samtycke kunna förhöjas, tullen å inkommande och utgående spannmål allena undantagen. Ej heller må Konungen statens inkomster förpakta eller, till vinning för Sig och kronan eller enskilda personer och korporationer, några monopolier fastställa.

Till bevillningar räknas tull- och accismedlen, chartae-sigillataeavgiften, husbehovsbrännerimedlen samt vad varje riksdag dessutom särskilt såsom bevillning sig åtager. Ej må några allmänna avgifter, av vad namn och beskaffenhet som helst, utan riksdagens samtycke kunna förhöjas, tullen å inkommande och utgående spannmål allena undantagen. Ej heller må Konungen statens inkomster förpakta eller, till vinning för Sig och kronan eller enskilda personer och korporationer, några monopolier fastställa.

Hänvisning: Kungl. Maj:ts proposition nr 82 till 1932 års riksdag.
Konstitutionsutskottets utlåtande nr 21 år 1932.
Första kammarens protokoll den 23 april 1932.
Andra kammarens protokoll den 23 april 1932.

Anmärkning: Det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till ändrad lydelse av § 60 regeringsformen har av riksdagen i oförändrad form antagits såsom vilande.

10) angående ändrad lydelse av § 72 regeringsformen och § 73 riksdagsordningen.**Regeringsformen.**

§ 72.

§ 72.

Riksbanken förbliver — — — stiftad lag.

Riksbanken förbliver — — — stiftad lag.

Fullmäktige för — — — prövar skäligh.

Fullmäktige för — — — prövar skäligh.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Fullmäktige utse inom sig en förste deputerad att vara chef för riksbanken samt inom eller utom sig en suppleant för honom att med fullmäktigs rätt och ansvar vid inträffande förfall träda i hans ställe.

Riksbanken allena — — — till efterrättelse.

Riksbanken allena — — — till efterrättelse.

Riksdagsordningen.

§ 73.

På samma gång och på lika sätt, som fullmäktige enligt § 71 av riksdagen utses, tillsättas jämväl suppleanter, att, vid inträffande förfall för dem, träda i deras ställe, nämligen för de av riksdagen valda fullmäktige i riksbanken tre och för fullmäktige i riksgäldskontoret likaledes tre.

För varje — — — blivit valda.

§ 73.

På samma gång och på lika sätt, som fullmäktige enligt § 71 av riksdagen utses, tillsättas jämväl suppleanter, att, vid inträffande förfall för dem, träda i deras ställe, nämligen för de av riksdagen valda fullmäktige i riksbanken tre och för fullmäktige i riksgäldskontoret likaledes tre. *För fullmäktig i riksbanken, som utsetts till förste deputerad, utses suppleant på sätt i § 72 regeringsformen föreskrives och för tid, som fullmäktige i riksbanken äga bestämma.*

För varje — — — blivit valda.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 34 år 1932.
Första kammarens protokoll den 7 juni 1932.
Andra kammarens protokoll den 10 juni 1932.

B.

- 1) angående ändrad lydelse av §§ 81 och 82 regeringsformen samt §§ 34, 36, 37, 39—41, 44, 52, 54, 55, 60, 79 och 80 riksdagsordningen.

Regeringsformen.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

§ 81.

Denna regeringsform — — — riksdagens beslut.

Riksdagens beslut i grundlagsfråga, väckt av Konungen, skall hos Honom anmälas, på sätt riksdagsordningen föreskriver. Antager riksdagen ett inom densamma väckt grundlagsförslag, skall beslutet därom Konungen underställas. Konungen inhämta då, förrän riksdagen åtskilts, hela statsrådets tankar i ämnet och meddele riksdagen, på rikssalen, Sitt samtycke eller de orsaker, för vilka Han beslutet ej godkänner.

§ 82.

Vad till ändring av grundlagarna, uti föreskriven ordning, riksdagen beslutit och Konungen gillat, eller Konungen föreslagit och riksdagen antagit, äge kraft av grundlag.

§ 81.

Denna regeringsform — — — riksdagens beslut.

Då riksdagen hos Konungen anmält sitt beslut i grundlagsfråga, skall Konungen, därest beslutet innefattar bifall till ett av Honom framlagt förslag, förrän riksdagen åtskilts, låta sålunda beslutad grundlagsändring genom allmän kungörelse utfärda; och skall Konungens beslut härom meddelas riksdagen genom öppet brev, som i vardera kammaren samtidigt uppläses av en statsrådets ledamot, den Konungen därtill förordnat. Antager riksdagen ett inom densamma väckt grundlagsförslag, inhämta Konungen hela statsrådets tankar i ämnet och låte, där Han till förslaget samtycker, det tillkännagiva genom kungörelse och öppet brev inom tid och på sätt nyss sagts. Lämna Konungen ej Sitt samtycke, meddele Han, förrän riksdagen åtskilts, densamma genom skrivelse de orsaker, för vilka Han riksdagens beslut ej godkänner.

§ 82.

Vad till ändring av grundlagarna, uti föreskriven ordning, riksdagen beslutit och Konungen gillat, eller Konungen föreslagit och riksdagen antagit, äge, sedan öppet brev, varom i nästföregående paragraf förmäles, blivit i riksdagens kamrar uppläst, kraft av grundlag.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Riksdagsordningen.

§ 34.

Konungen låter offentligen kungöra den av Honom för riksdags öppnande bestämda tid, som må utsättas till första eller andra söckendagen efter riksdags början. På den tid skola riksdagsmännen, sedan gudstjänst med dem hållen är, sammankomma på rikssalen, där Konungen eller, då Han så för gott finner, statsministern eller annan statsrådsledamot förer ordet. Vid detta tillfälle låter Konungen *meddela lagtima riksdag* berättelse om vad i rikets styrelse sedan nästföregående lagtima riksdags sammanträdde sig tilldragit, *ävensom till riksdagen i två* exemplar, därav ett tillställes vardera kammaren, överlämna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov, innefattande även förslag rörande sättet att genom bevillningar fylla vad staten utöver de ordinarie inkomsterna erfordrar; men om riksdagen urtima är, kungöres för densamma anledningen till dess sammankallande och avlämnas de förslag och framställningar, vilka skola bliva föremål för kamrarnas överläggningar; Konungen dock obetaget att sedermera även andra förslag framställa.

Då Konungen — — — undersåtliga vördnad.

§ 36.

Vill Konungen, med upplösande av riksdag, förordna om nya val i hela riket till båda kamrarna eller den ena av dem, *skall Konungens beslut där-om*, sedan Han låtit till rikssalen kalla riksdagen, densamma därstädes *meddelas*.

§ 34.

Konungen låter offentligen kungöra den av Honom för riksdags öppnande bestämda tid, som må utsättas till första eller andra söckendagen efter riksdags början. På den tid skola riksdagsmännen, sedan gudstjänst med dem hållen är, sammankomma på rikssalen, där Konungen eller, då Han så för gott finner, statsministern eller annan statsrådsledamot förer ordet. Vid detta tillfälle låter Konungen *till lagtima riksdag* i två exemplar, därav ett tillställes vardera kammaren, överlämna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov, innefattande även förslag rörande sättet att genom bevillningar fylla vad staten utöver de ordinarie inkomsterna erfordrar, *ävensom* berättelse om vad i rikets styrelse sedan nästföregående lagtima riksdags sammanträdde sig tilldragit; men om riksdagen urtima är, kungöres för densamma anledningen till dess sammankallande och avlämnas de förslag och framställningar, vilka skola bliva föremål för kamrarnas överläggningar; Konungen dock obetaget att sedermera även andra förslag framställa.

Då Konungen — — — undersåtliga vördnad.

§ 36.

1. Vill Konungen, med upplösande av riksdag, förordna om nya val i hela riket till båda kamrarna eller den ena av dem, *meddelar Konungen*, sedan Han låtit till rikssalen kalla riksdagen, densamma därstädes *sitt beslut härom*. *Beslutet må ock, där Konun-*

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Då riksdag skall avslutas, infinna sig, på Konungens kallelse och efter förrättad gudstjänst, riksdagsmännen på rikssalen och framföra genom talmännen sina välönskningar. *Därefter uppläses riksdagsbeslutet*, varuppå Konungen, *själv eller genom statsministern eller annan statsrådsledamot*, förklarar riksdagen vara avslutad.

gen så prövar lämpligt, givas riksdagen tillkänna genom öppet brev, som i vardera kammaren samtidigt uppläses av en statsrådets ledamot, den Konungen därtill förordnat; och vare riksdagen efter uppläsandet omedelbart upplöst.

2. Då riksdag skall avslutas, infinna sig, på Konungens kallelse och efter förrättad gudstjänst, riksdagsmännen på rikssalen och framföra genom talmännen sina välönskningar, varuppå Konungen förklarar riksdagen vara avslutad.

Vill Konungen ej själv avsluta riksdag, skall Konungens beslut om avslutandet meddelas riksdagen genom öppet brev, som i vardera kammaren samtidigt uppläses av en statsrådets ledamot, den Konungen därtill förordnat; och vare riksdagen efter uppläsandet omedelbart avslutad.

Ärendenas beredning.

§ 37.

1. Å varje — — — sådant bevilja.
2. Vardera kammaren — — — ställe inträda.
3. Därest i — — — kammaren tillsättas.
4. Å urtima — — — förekommande ärenden.
5. Valen till — — — beslutad stadga.

§ 44.

Ej må statsrådsledamot, justitieråd eller regeringsråd i utskott eller val till utskott deltaga; *ej heller* någon, av vilken riksdagen kan fordra redo

Ärendenas beredning.

§ 37.

1. Å varje — — — sådant bevilja.
2. Vardera kammaren — — — ställe inträda.
3. Därest i — — — kammaren tillsättas.
4. Å urtima — — — förekommande ärenden.
5. Valen till — — — beslutad stadga.

6. Ej må statsrådsledamot, justitieråd eller regeringsråd i utskott eller val till utskott deltaga.

Ej heller må någon, av vilken riks-

(Nuvarande lydelse:)

och ansvar, inväljas i utskott, där redovisning för hans egna ämbetsåtgärder kan förekomma.

(Föreslagen lydelse:)

dagen kan fordra redo och ansvar, inväljas i utskott, där redovisning för hans egna ämbetsåtgärder kan förekomma. *Vad nu stadgats skall likväl ej utgöra hinder att i statsutskottet invälja förutvarande ledamot av statsrådet, dock utan rätt för denne att inom utskottet deltaga i behandling av ärenden, varom i § 39 mom. 2 förmäles.*

§ 39.

1. Statsutskottet, som skall undfå del av Konungens angående statsverkets tillstånd och behov till riksdagen avlätna proposition och äga tillgång till alla statsverkets räkenskaper och handlingar, åligger att, i den mån det icke gäller jordbruksärenden *eller pensions- och indragningsstaterna*, granska, utreda och uppgiva statsverkets tillstånd och förvaltning samt föreslå vad till fyllandet av dess behov erfordras, varvid nödiga indragningar och besparingar böra iakttagas, så ock att föreslå beloppet av de summor, vilka, jämlikt 63 § regeringsformen, skola för särskilda händelser avsättas, *och att* uppgiva huru mycket bör genom beviljningar utgöras, *ävensom att* uppgöra förslag till riksstat.

2. Utskottet tillkommer — — — ansvar yrka.

§ 39.

1. Statsutskottet, som skall undfå del av Konungens angående statsverkets tillstånd och behov till riksdagen avlätna proposition och äga tillgång till alla statsverkets räkenskaper och handlingar, åligger att, i den mån det icke gäller jordbruksärenden, *pensionsstaten eller riksdags- och revisionskostnader eller kostnader för riksdagens hus och riksdagens verk*, granska, utreda och uppgiva statsverkets tillstånd och förvaltning samt föreslå vad till fyllandet av dess behov erfordras, varvid nödiga indragningar och besparingar böra iakttagas, så ock att föreslå beloppet av de summor, vilka, jämlikt 63 § regeringsformen, skola för särskilda händelser avsättas. *Utskottet åligger därjämte att, antingen i den ordning § 47 stadgar gemensamt med eller eljest efter samråd med de övriga utskott, vilka handlägga statsregleringsfrågor, förslagsvis beräkna statsverkets ordinarie inkomster*, uppgiva huru mycket bör genom beviljningar utgöras *samt* uppgöra förslag till riksstat.

2. Utskottet tillkommer — — — ansvar yrka.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

§ 40.

Bevillningsutskottet åligger att bereda alla dit från kamrarna hänvisade frågor, som angå *förändring uti föreskrifterna* om bevillnings utgörande, att förslagsvis beräkna inkomsterna av de särskilda bevillningarna, och att, sedan statsverkets behov blivit utredda och bestämda, *opåmint* föreslå sättet för *bevillningens ökande, om det erfordras, eller dess minskande, om sådant kan äga rum, och i sammanhang därmed till riksdagen avgiva förslag till bevillningsstadgar.* Utskottet må därjämte uti bevillningsfrågor föreslå vad det anser billigt och nyttigt.

§ 41.

1. Bankoutskottet tillhör att undersöka och utreda riksbankens och riksgäldskontorets styrelse och tillstånd samt att föreslå och i mål, för vilka utskottet fått sig sådan makt av riksdagen uppdragen, giva föreskrifter om bankens och riksgäldskontorets förvaltning ävensom att föreslå vad till fyllandet av riksgäldverkets behov erfordras.

§ 40.

1. Bevillningsutskottet åligger att bereda alla dit från kamrarna hänvisade frågor, som angå *föreskrifter* om bevillnings utgörande. *Utskottet har även att, antingen i den ordning § 47 stadgar gemensamt med eller eljest efter samråd med de övriga utskott, vilka handlägga statsregleringsfrågor,* förslagsvis beräkna inkomsterna av de särskilda bevillningarna samt, sedan statsverkets behov blivit utredda och bestämda, föreslå sättet att genom *bevillning* *åvägabringa jämvikt i statsregleringen.* Utskottet må därjämte uti bevillningsfrågor föreslå vad det anser billigt och nyttigt.

2. *Utskottet tillkommer ock att meddela utlåtanden och avgiva förslag i anledning av de från kamrarna dit hänvisade frågor om stiftande, ändring, förklaring eller upphävande av lagar och författningar rörande kommunala skatter samt, jämväl i andra fall än i mom. 1 avses, rörande alkoholhaltiga varor.*

§ 41.

1. Bankoutskottet tillhör att undersöka och utreda riksbankens och riksgäldskontorets styrelse och tillstånd samt att föreslå och i mål, för vilka utskottet fått sig sådan makt av riksdagen uppdragen, giva föreskrifter om bankens och riksgäldskontorets förvaltning ävensom att föreslå vad till fyllandet av riksgäldverkets behov erfordras. *Utskottet skall ock meddela utlåtanden och avgiva förslag i anledning av de från kamrarna dit hänvisade frågor, som avse användningen av de under riks-*

(Nuvarande lydelse:)

2. Utskottet tillkommer ock att meddela utlåtanden och avgiva förslag i anledning av de från kamrarna hänvisade frågor om stiftande, ändring, förklaring eller upphävande av lagar och författningar rörande såväl riksbanken som andra bankinrättningar samt om rikets mynt.

3. Utskottet skall jämväl undfå del av Konungens angående statsverkets tillstånd och behov avlätna proposition vad angår *pensions- och indragningsstaterna* och med anledning därav liksom ock med avseende å *de* från kamrarna dit hänvisade frågor rörande *pensionsväsendet* avgiva utlåtanden och förslag.

§ 52.

Vid kammares sammanträde äger varje dess ledamot rätt att till protokollet fritt tala och utlåta sig i alla frågor, som under överläggning komma, och om lagligheten av allt, som inom kammaren sig tilldrager. En var yttrar sig i den ordning, han därtill sig anmält och uppropad bliver, och må ej någon vara berättigad att tala utom protokollet. Ingen må tillåta sig personligen förolämpande uttryck; sker det, äger kammaren pröva, huru-

(Föreslagen lydelse:)

gäldskontorets förvaltning stående utlåningsfonder.

2. Utskottet tillkommer ock att meddela utlåtanden och avgiva förslag i anledning av de från kamrarna hänvisade frågor om stiftande, ändring, förklaring eller upphävande av lagar och författningar rörande såväl riksbanken som andra bankinrättningar samt om rikets mynt *ävensom angående pensionsväsendet.*

3. Utskottet skall jämväl undfå del av Konungens angående statsverkets tillstånd och behov avlätna proposition, vad angår *pensionsväsendet samt riksdags- och revisionskostnader ävensom kostnader för riksdagens hus och riksdagens verk*, och med anledning därav liksom ock med avseende å *övriga* från kamrarna dit hänvisade frågor *i dessa ämnen* avgiva utlåtanden och förslag.

§ 44.

Finnes fråga äga nära samband med ämne, som tillhör visst ständigt utskotts behandling, må frågan kunna till nämnda utskott hänvisas, ändå att den enligt föreskrifterna i §§ 38—43 skolat handläggas av annat ständigt utskott.

§ 52.

Vid kammares sammanträde äger varje dess ledamot rätt att till protokollet fritt tala och utlåta sig i alla frågor, som under överläggning komma, och om lagligheten av allt, som inom kammaren sig tilldrager.

En var yttrar sig i den ordning, han därtill sig anmält och uppropad bliver. Dock må ledamot, som under överläggningen i en fråga redan yttrat sig, på sätt kammaren särskilt föreskriver, kunna för kort genmäle till en efter-

(Nuvarande lydelse:)

vida den ledamot, som sålunda sig förgått, må av talmannen erhålla *tjänlig föreställning och varning*, eller om saken bör till laga domstols behandling överlämnas *eller ock alldeles förfalla*.

(Föreslagen lydelse:)

följande talare erhålla ordet omedelbart efter denne.

Ej må någon vara berättigad att tala utom protokollet.

Ingen må tillåta sig personligen förolämpande uttryck eller eljest uppträda på ett mot god ordning stridande sätt. Sker det, och låter den felande sig icke av talmannens föreställning rätta, äger talmannen frångåta honom ordet. Har sådant ägt rum, må den felande för det sammanträdet icke vidare yttra sig. Väckes förslag, att den ledamot, som sålunda sig förgått, därjämte må av talmannen erhålla varning eller att saken bör till laga domstols behandling överlämnas, skall beslut däröver av kammaren vid nästa sammanträde utan föregående överläggning fattas.

§ 54.

Konungens skrivelser — — — dess yttrande.

Propositionerna böra vid lagtima riksdag avlämnas inom *sjuttio* dagar från dess öppnande, och må proposition ej senare avlätas, utan så är, att Konungen finner någon under riksdagen inträffad händelse därtill föranleda eller prövar uppskov med framställningen lända riket till men.

§ 55.

Motion i ämne, som tillhör ständigt utskotts behandling, må av riksdagsman i den kammare, han tillhör, göras inom *tio* dagar från riksdags öppnande, dock att motion i grundlagsfråga må väckas inom *fjrtio* dagar från öppnandet och motion, som föranledes av kungl. proposition, vilken efter öppnandet till riksdagen avlåtits, sist vid

§ 54.

Konungens skrivelser — — — dess yttrande.

Propositionerna böra vid lagtima riksdag avlämnas inom *sextio* dagar från dess öppnande, och må proposition ej senare avlätas, utan så är, att Konungen finner någon under riksdagen inträffad händelse därtill föranleda eller prövar uppskov med framställningen lända riket till men.

§ 55.

Motion må av riksdagsman i den kammare, han tillhör, göras inom *tolv* dagar från riksdags öppnande. Dock må motion, som föranledes av kungl. proposition, vilken efter öppnandet till riksdagen avlåtits, väckas sist vid det sammanträde, som infaller näst efter tio dagar från propositionens avlämnande i kammare. I sistnämnda fall

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

det sammanträde, som infaller näst efter tio dagar från propositionens avlämnande i kammare. I sistnämnda fall äge likväl kammare, därest den med hänsyn till infallande helg eller ärendets synnerliga omfattning finner sådant nödigt, medgiva utsträckning av motionstiden, dock längst till det sammanträde, som infaller näst efter tjugu dagar från propositionens avlämnande, och må fråga härom ej väckas senare än vid sammanträdet näst efter det, då propositionen avläts.

Motion i ämne, som tillhör tillfälligt utskotts behandling, må väckas inom tjugu dagar efter riksdags öppnande, kammare obetaget att för särskilt fall medgiva, att sådan motion även senare må väckas.

I frågor — — — är samlad.

Motion bör — — — beskaffenhet sammanföras.

Konungens propositioner, — — — genast avgöras.

äge likväl kammare, därest den med hänsyn till infallande helg eller ärendets synnerliga omfattning finner sådant nödigt, medgiva utsträckning av motionstiden, dock längst till det sammanträde, som infaller näst efter tjugu dagar från propositionens avlämnande. *Fråga om sådan utsträckning må ej väckas senare än vid andra sammanträdet efter det, då propositionen avläts.*

I frågor — — — är samlad.

Motion bör — — — beskaffenhet sammanföras.

Konungens propositioner, — — — genast avgöras.

§ 60.

1. När ärende — — — överläggningen slutad.

2. Därefter bör, utom i de fall, mom. 3 upptager, proposition framställas i den ordning, här nedan i detta mom. stadgas. Kan fråga bli föremål för bifall eller avslag, bör talmans första proposition lyda på bifall. Om denna besvaras med nej, och anmärkningar i saken blivit under överläggningen gjorda, bör den följande propositionen i enlighet med dem uppställas. Innefattar ett förslag flera delar, som ej lämpligen kunna i ett sammanhang avgöras, bör särskild proposition å vardera delen framstäl-

§ 60.

1. När ärende — — — överläggningen slutad.

2. Därefter bör, utom i de fall, mom. 3 upptager, proposition framställas i den ordning, här nedan i detta mom. stadgas.

Kan fråga bli föremål för bifall eller avslag, bör talmans första proposition lyda på bifall. Om denna besvaras med nej, och anmärkningar i saken blivit under överläggningen gjorda, bör den följande propositionen i enlighet med dem uppställas. Innefattar ett förslag flera delar, som ej lämpligen kunna i ett sammanhang avgöras, bör särskild proposition å var-

(Nuvarande lydelse:)

las i enahanda ordning, som nu är föreskriven. — Proposition skall alltid endast med ja eller nej besvaras, och talmannen tillkännagive sin uppfattning av det svar, som lämnats, varvid skall bero, såvida ej votering begäres, vilken då ej må vägras; envar i övrigt obetaget att låta sin särskilda mening i protokollet antecknas. Ingen må försöka att beslutet genom ny överläggning uppriva. — Då voteras skall, bör voteringsproposition jämte tydlig kontraposition genast författas, justeras och *anslås*, samt omröstningen strax därefter verkställas; men ej må proposition göras, om votering skall äga rum, ej heller någon omröstning därom tillåtas. Omröstningen skall ske öppet. Befinnas de avgivna rösterna lika delade, nedlägge talmannen i en därtill avsedd rösturna en ja-sedel och en nej-sedel, båda lika till storlek och utseende, tryckta och omärkta samt var för sig slutna och hoprullade, och avgöres då omröstningens utgång genom den sedel, som en av kammarens ledamöter på anmodan av talmannen upptager ur rösturnan.

3. Fråga, varom i första punkten av 110 § regeringsformen eller i 32 § 2 mom. eller i *tredje punkten* av 52 § i denna riksdagsordning förmäles, skall alltid avgöras genom votering. I ty fall gälle angående voteringsproposition jämte kontraposition vad i nästföregående mom. sägs; *och bör, sedan nämnda propositioner anslagits*, omröstning genast äga rum. Sådan omröstning skall alltid ske med tryckta och omärkta, enkla, slutna och hoprullade sedlar, och bör, till undvikande

dera delen framställas i enahanda ordning, som nu är föreskriven.

Proposition skall alltid endast med ja eller nej besvaras, och talmannen tillkännagive sin uppfattning av det svar, som lämnats, varvid skall bero, såvida ej votering begäres, vilken då ej må vägras; envar i övrigt obetaget att låta sin särskilda mening i protokollet antecknas. Ingen må försöka att beslutet genom ny överläggning uppriva.

Då voteras skall, bör voteringsproposition jämte tydlig kontraposition genast författas, justeras och *uppläsas*, samt omröstningen strax därefter verkställas; men ej må proposition göras, om votering skall äga rum, ej heller någon omröstning därom tillåtas. Omröstningen skall ske öppet. Befinnas de avgivna rösterna lika delade, nedlägge talmannen i en därtill avsedd rösturna en ja-sedel och en nej-sedel, båda lika till storlek och utseende, tryckta och omärkta samt var för sig slutna och hoprullade, och avgöres då omröstningens utgång genom den sedel, som en av kammarens ledamöter på anmodan av talmannen upptager ur rösturnan.

3. Fråga, varom i första punkten av 110 § regeringsformen eller i 32 § 2 mom. eller i *sista stycket* av 52 § i denna riksdagsordning förmäles, skall alltid avgöras genom votering. I ty fall gälle angående voteringsproposition jämte kontraposition vad i nästföregående mom. sägs; *dock bör justerad proposition anslås och därefter* omröstning genast äga rum. Sådan omröstning skall alltid ske med tryckta och omärkta, enkla, slutna och hoprullade sedlar, och bör, till

(Nuvarande lydelse:)

av lika röstetal för ja och nej, i mål, där blott enkel pluralitet erfordras, talmannen vid varje omröstning före sedlarnas uppräknings en bland dem uttaga och genast förseglad avlägga. Om vid sammanräknandet av de övriga sedlarna rösterna befinnas lika delade, skall den förseglade sedeln öppnas och avgöra beslutet. Är pluralitet redan vunnen, bör den avlagda sedeln ouppbruten genast förstöras.

§ 79.

De framställningar till Konungen, vilka riksdagen beslutar, skola, ävensom svaren på Hans till riksdagen avlåtna förslag, genom skrivelser till Konungen avlämnas. *A Konungens propositioner i frågor om stiftande, ändring, förklaring eller upphävande av grundlag skola riksdagens svar, därest beslutet innefattar bifall till Konungens förslag, på riksalen å dag, som Konungen utsätter, överlämnas.*

§ 80.

I mål — — — ärendet berett.

Uppsättandet och expedierandet av andra för bägge kamrarna gemensamma skrivelser, *ävensom av riksdagsbeslutet*, besörjes genom ett särskilt riksdagens kansli under inseedde av två inom första och två inom andra kammaren därtill utsedda ledamöter, vilka jämväl, tillika med kamrarnas talmän och vice talmän, tillkommer att utse och förordna de tjänstemän, som riksdagen anser för detta kansli erforderliga.

Ej må expedition över något riksdagens beslut utgå förr än den blivit inför kamrarna justerad. *Riks-*

(Föreslagen lydelse:)

undvikande av lika röstetal för ja och nej, i mål, där blott enkel pluralitet erfordras, talmannen vid varje omröstning före sedlarnas uppräknings en bland dem uttaga och genast förseglad avlägga. Om vid sammanräknandet av de övriga sedlarna rösterna befinnas lika delade, skall den förseglade sedeln öppnas och avgöra beslutet. Är pluralitet redan vunnen, bör den avlagda sedeln ouppbruten genast förstöras.

§ 79.

De framställningar till Konungen, vilka riksdagen beslutar, skola, ävensom svaren på Hans till riksdagen avlåtna förslag, genom skrivelser till Konungen avlämnas.

§ 80.

I mål — — — ärendet berett.

Uppsättandet och expedierandet av andra för bägge kamrarna gemensamma skrivelser besörjes genom ett särskilt riksdagens kansli under inseedde av två inom första och två inom andra kammaren därtill utsedda ledamöter, vilka jämväl, tillika med kamrarnas talmän och vice talmän, tillkommer att utse och förordna de tjänstemän, som riksdagen anser för detta kansli erforderliga.

Ej må expedition över något riksdagens beslut utgå förr än den blivit inför kamrarna justerad. Från

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

dagsbeslutet skall av riksdagens ledamöter underskrivas. Övriga riksdagen utgående expeditioner under tecknas endast av talmännen.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 26 och memorial nr 33 år 1932.

Första kammarens protokoll den 21 maj och 6 juni 1932.

Andra kammarens protokoll den 25 maj och 6 juni 1932.

Anmärkning: Jfr nedan under 2) angående § 55 riksdagsordningen och under 3) angående § 60 riksdagsordningen.

2) angående ändrad lydelse av § 55 riksdagsordningen.

§ 55.

Motion i ämne, som tillhör ständigt utskotts behandling, må av riksdagsman i den kammare, han tillhör, göras inom tio dagar från riksdags öppnande, dock att motion i grundlagsfråga må väckas inom fyrtio dagar från öppnandet och motion, som föranledes av kungl. proposition, vilken efter öppnandet till riksdagen avlåtits, sist vid det sammanträde, som infaller näst efter tio dagar från propositionens avlämnande i kammare. I sistnämnda fall äge likväl kammare, därest den med hänsyn till infallande helg eller ärendets synnerliga omfattning finner sådant nödigt, medgiva utsträckning av motions-tiden, dock längst till det sammanträde, som infaller näst efter tjugu dagar från propositionens avlämnande, och må fråga härom ej väckas senare än vid sammanträdet *näst* efter det, då propositionen avläts.

Motion i — — — må väckas.

I frågor, — — — är samlad.

Motion bör — — — beskaffenhet sammanföras.

§ 55.

Motion i ämne, som tillhör ständigt utskotts behandling, må av riksdagsman i den kammare, han tillhör, göras inom tio dagar från riksdags öppnande, dock att motion i grundlagsfråga må väckas inom fyrtio dagar från öppnandet och motion, som föranledes av kungl. proposition, vilken efter öppnandet till riksdagen avlåtits, sist vid det sammanträde, som infaller näst efter tio dagar från propositionens avlämnande i kammare. I sistnämnda fall äge likväl kammare, därest den med hänsyn till infallande helg eller ärendets synnerliga omfattning finner sådant nödigt, medgiva utsträckning av motions-tiden, dock längst till det sammanträde, som infaller näst efter tjugu dagar från propositionens avlämnande, och må fråga härom ej väckas senare än vid *andra* sammanträdet efter det, då propositionen avläts.

Motion i — — — må väckas.

I frågor, — — — är samlad.

Motion bör — — — beskaffenhet sammanföras.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Konungens propositioner, — — —
genast avgöras.

Konungens propositioner, — — —
genast avgöras.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets memorial nr 14 år 1930.

Första kammarens protokoll den 12 mars 1930.

Andra kammarens protokoll den 12 mars 1930.

Anmärkning: Det ovan under 1) upptagna förslaget till ändrad lydelse av § 55 riksdagsordningen innesluter bl. a. det under förevarande punkt 2) upptagna förslaget till ändrad lydelse i samma paragraf. Därest det förra bifalles, torde därför jämväl det senare böra anses därigenom bifallet men såsom fristående förslaget bifallet.

3) angående ändrad lydelse av § 60 riksdagsordningen.

§ 60.

1. När ärende — — — överläggningen slutad.

2. Därefter bör, utom i de fall, mom. 3 upptager, proposition framställas i den ordning, här nedan i detta mom. stadgas. Kan fråga bli föremål för bifall eller avslag, bör talmans första proposition lyda på bifall. Om denna besvaras med nej, och anmärkningar i saken blivit under överläggningen gjorda, bör den följande propositionen i enlighet med dem uppställas. Innefattar ett förslag flera delar, som ej lämpligen kunna i ett sammanhang avgöras, bör särskild proposition å vardera delen framställas i enahanda ordning, som nu är föreskriven. — Proposition skall alltid endast med ja eller nej besvaras, och talmannen tillkännagive sin uppfattning av det svar, som lämnats, varvid skall bero, såvida ej votering begäres, vilken då ej må vägras; en var i övrigt obetaget att låta sin särskilda mening i protokollet antecknas. Ingen må försöka att beslutet genom ny överläggning uppriva. — Då voterats skall, bör voteringsproposition jämte tydlig kontraposition genast författas, justeras och *anslås*,

§ 60.

1. När ärende — — — överläggningen slutad.

2. Därefter bör, utom i de fall, mom. 3 upptager, proposition framställas i den ordning, här nedan i detta mom. stadgas. Kan fråga bli föremål för bifall eller avslag, bör talmans första proposition lyda på bifall. Om denna besvaras med nej, och anmärkningar i saken blivit under överläggningen gjorda, bör den följande propositionen i enlighet med dem uppställas. Innefattar ett förslag flera delar, som ej lämpligen kunna i ett sammanhang avgöras, bör särskild proposition å vardera delen framställas i enahanda ordning, som nu är föreskriven. — Proposition skall alltid endast med ja eller nej besvaras, och talmannen tillkännagive sin uppfattning av det svar, som lämnats, varvid skall bero, såvida ej votering begäres, vilken då ej må vägras; en var i övrigt obetaget att låta sin särskilda mening i protokollet antecknas. Ingen må försöka att beslutet genom ny överläggning uppriva. — Då voterats skall, bör voteringsproposition jämte tydlig kontraposition genast författas, justeras och *uppläsas*,

*(Nuvarande lydelse:)**(Föreslagen lydelse:)*

samt omröstningen strax därefter verkställas; men ej må proposition göras, om votering skall äga rum, ej heller någon omröstning därom tillåtas. Omröstningen skall ske öppet. Befinnas de avgivna rösterna lika delade, nedlägge talmannen i en därtill avsedd rösturna en ja-sedel och en nej-sedel, båda lika till storlek och utseende, tryckta och omärkta samt var för sig slutna och hoprullade, och avgöres då omröstningens utgång genom den sedel, som en av kammarens ledamöter på anmodan av talmannen upptager ur rösturnan.

3. Fråga, varom i första punkten av 110 § regeringsformen eller i 32 § 2 mom. eller i tredje punkten av 52 § i denna riksdagsordning förmåles, skall alltid avgöras genom votering. I ty fall gälle angående voteringsproposition jämte kontraposition vad i nästföregående mom. sägs, *och bör, sedan nämnda propositioner anslagits*, omröstning genast äga rum. Sådan omröstning skall alltid ske med tryckta och omärkta, enkla, slutna och hoprullade sedlar, och bör, till undvikande av lika röstetal för ja och nej, i mål, där blott enkel pluralitet erfordras, talmannen vid varje omröstning före sedlarnas uppräknings en bland dem uttaga och genast förseglad avlägga. Om vid sammanräknandet av de övriga sedlarna rösterna befinnas lika delade, skall den förseglade sedeln öppnas och avgöra beslutet. Är pluralitet redan vunnit, bör den avlagda sedeln ouppbruten genast förstöras.

samt omröstningen strax därefter verkställas; men ej må proposition göras, om votering skall äga rum, ej heller någon omröstning därom tillåtas. Omröstningen skall ske öppet. Befinnas de avgivna rösterna lika delade, nedlägge talmannen i en därtill avsedd rösturna en ja-sedel och en nej-sedel, båda lika till storlek och utseende, tryckta och omärkta samt var för sig slutna och hoprullade, och avgöres då omröstningens utgång genom den sedel, som en av kammarens ledamöter på anmodan av talmannen upptager ur rösturnan.

3. Fråga, varom i första punkten av 110 § regeringsformen eller i 32 § 2 mom. eller i tredje punkten av 52 § i denna riksdagsordning förmåles, skall alltid avgöras genom votering. I ty fall gälle angående voteringsproposition jämte kontraposition vad i nästföregående mom. sägs; *dock bör justerad proposition anslås och därefter* omröstning genast äga rum. Sådan omröstning skall alltid ske med tryckta och omärkta, enkla, slutna och hoprullade sedlar, och bör, till undvikande av lika röstetal för ja och nej, i mål, där blott enkel pluralitet erfordras, talmannen vid varje omröstning före sedlarnas uppräknings en bland dem uttaga och genast förseglad avlägga. Om vid sammanräknandet av de övriga sedlarna rösterna befinnas lika delade, skall den förseglade sedeln öppnas och avgöra beslutet. Är pluralitet redan vunnit, bör den avlagda sedeln ouppbruten genast förstöras.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets memorial nr 15 år 1930.
Första kammarens protokoll den 12 mars 1930.
Andra kammarens protokoll den 12 mars 1930.

Anmärkning: Antager riksdagen de under 1) upptagna förslagen till ändrad lydelse av §§ 52 och 60 riksdagsordningen, läser det under förevarande punkt 3) upptagna förslaget till ändrad lydelse av § 60 riksdagsordningen, i följd av förekommande skiljaktighet mellan de båda förslagen, icke kunna vinna godkännande.

För det fall att riksdagen antager de ovan under A punkterna 4), 6), 7) och 9) upptagna vilande grundlagsförslagen eller vissa av dessa, torde konstitutionsutskottet få åt sig uppdraget att till den statsrådsledamot, som av Kungl. Maj:t förordnats att utöva den befattning med riksdagsärendena, varom stadgas i § 46 riksdagsordningen, meddela, när riksdagens svar å de till grund för besluten liggande kungl. propositionerna föreligga färdiga att överlämnas å rikssalen.

Stockholm den 16 februari 1933.

På konstitutionsutskottets vägnar:

C. A. REUTERSKIÖLD.

Närvarande: Herrar Reuterskiöld, Oscar G. Karlsson, greve Spens, Hellberg, Sandegård, Sundberg, Larsén, Björkman, Mellén, Karl A. Johanson*, Borg*, Magnusson i Tumhult*, Andersson i Igelboda*, Fast*, Olsson i Mora*, Brännberg, Petersson i Broaryd, Andersson i Malmö*, Holmström* och Lundquist i Rotebro.

* Ej närvarande vid justeringen.
